

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

**Program starostlivosti o Chránené vtáčie územie
Veľkoblahovské rybníky
na roky 2017 – 2046**

6. december 2016

Spolufinancované z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu v rámci projektu: „Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa“

Obsah

ÚVOD	3
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	4
1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu	4
1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území	4
1.3. Kategória a názov územia	4
1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia	4
1.5. Celková výmera chráneného územia	4
1.6. Súčasný stav predmetu ochrany	5
1.6.1. Prírodné pomery	5
1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany	7
1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany	7
1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	17
1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	17
2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY	18
2.1. Historický kontext	18
2.2. Stručný opis aktuálneho stavu	18
2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany	20
2.3.1. Poľnohospodárstvo	20
2.3.2. Lesné hospodárstvo	20
2.3.3. Rekreácia a šport	20
2.3.4. Poľovníctvo a rybárstvo	20
2.3.5. Ťažba nerastných surovín	21
2.3.6. Využitie vody	21
2.3.7. Ďalšie využitie	21
2.3.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity	21
3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE	22
3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti	22
3.2. Stanovenie operatívnych cieľov	23
3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy	24
3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia	25
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	35
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	36
6. PRÍLOHY	38
6.1. Mapa predmetov ochrany	38
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov	39
6.3. Mapa využitia územia	40
6.4. Iná dokumentácia (porastová mapa)	41

ÚVOD

Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky (CHVÚ Veľkoblahovské rybníky alebo CHVÚ) patrí medzi rozlohou nie veľké chránené územia, ktoré sa neprekrýva so žiadnymi inými chránenými územiami národného ani európskeho významu. Na výmere viac ako 92 ha bolo však zaznamenaných 65 druhov vtáctva, z toho 21 druhov hniezdiacich. Toto chránené územie bolo vyhlásené v roku 2010 pre ochranu 3 druhov vtáctva – bučičika močiarného, hrdzavky potápavej a kačice chriplavky. Všetky tri druhy boli v území vyhodnotené v priaznivom stave a zachovanie tohto stavu je aj jedným z dvoch cieľov programu starostlivosti. Druhým cieľom je zvýšiť povedomie miestnych obyvateľov o tejto cennej lokalite a zlepšiť spoluprácu ochrany prírody s vlastníkmi a správcami pozemkov. Tieto sú rozpracované do 5 operatívnych cieľov a 8 realizačných aktivít, do ktorých by mali byť zapojení vlastníci a užívatelia pozemkov, vrátane Strednej odbornej školy v Ivanke pri Dunaji, ktorá má rybníky od roku 1993 v prevádzke. Návrh programu starostlivosti o CHVÚ Veľkoblahovské rybníky bol v decembri 2016 v súlade s platnými právnymi predpismi prerokovaný s dotknutými subjektmi a vznesené pripomienky boli do dokumentu zapracované. Schválenie programu starostlivosti bude začiatkom pre systematickejšiu realizáciu opatrení a budú tiež vytvorené podmienky pre financovanie ochranných činností z Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 – 2020.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu:

CHVÚ Veľkobláhovské rybníky je evidované v štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny pod číslom **A/31**.

1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území:

CHVÚ Veľkobláhovské rybníky je **súčasťou európskej sústavy chránených území** Natura 2000¹.

1.3. Kategória a názov územia

Príslušnosť k európskej sústave chránených území:	Natura 2000
Kód územia:	SKCHVU034
Kategória:	Chránené vtáčie územie
Názov územia:	Veľkobláhovské rybníky

1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia:

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 187/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Veľkobláhovské rybníky (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 187/2010 Z. z.**“) nadobudla účinnosť 15. mája 2010.

1.5. Celková výmera chráneného územia

Celková rozloha CHVÚ Veľkobláhovské rybníky stanovená vo vyhláške MŽP SR č. 187/2010 Z. z. je **91,34 ha**. Spracovávaná výmera na základe vrstvy GIS², ktorú má k dispozícii Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), je 92,58 ha.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov.

Kód pozemku	Druh pozemku	Výmera v ha	Zastúpenie v %
2	orná pôda	4,36	4,71
10	lesný pozemok	2,38	2,57
11	vodná plocha	79,56	85,93
13	zastavaná plocha a nádvorie	0,03	0,03
14	ostatná plocha	6,26	6,76
Spolu		92,58	100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1. máju 2015.

Lesný pôdny fond (LPF) tvorí na 97 % porastová plocha a na 3 % lesné pozemky bez lesných porastov.

¹ § 28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

² Geografický informačný systém

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVÚ Veľkoblahovské rybníky sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky, **v Trnavskom kraji, v okrese Dunajská Streda**, v katastrálnych územiach Dolná Potôň a Veľké Blahovo.

Lokalitu tvorí **vodná plocha rybníka**, ktorý sa nachádza cca 4 km severne od mesta Dunajská Streda a cca 2,5 km od sídla Veľké Blahovo – Vydrany. Lokalita je dostupná z cesty II/572 Dunajská Streda – Bratislava odbočením na cestu 3. triedy medzi obcami Veľké Blahovo a Horná Potôň smerom na sever na Potônske lúky. Vlastná lokalita je prístupná účelovými komunikáciami. Približne 5 km južne prechádza železničná trať Bratislava - Komárno, najbližšia zastávka je vo Veľkom Blahove.

Klíma

CHVÚ je súčasťou **teplej klimatickej oblasti, teplého, veľmi suchého okrsku** s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50. Podľa údajov z najbližšej meteorologickej stanice Žihárec je priemerná ročná teplota $9,6^{\circ}\text{C}$, v januári $-2,1^{\circ}\text{C}$, v júli $19,2^{\circ}\text{C}$. Priemerný ročný úhrn zrážok 500 – 550 mm, v júli pod 20 mm, v januári 30 až 40 mm, absolútne denné maximum 81,8 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 40, priemerná výšky pokrývky je 8,8 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, prevláda juhovýchodné prúdenie vzduchu s rýchlosťou 4 až $5,3\text{ m/s}$, menej severozápadné s rýchlosťou $3,4$ až $4,3\text{ m/s}$.

Geologické pomery a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVÚ súčasťou oblasti **Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva**.

Podložie územia CHVÚ a jeho okolia tvorí **neogén** – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie. V nadloží sú **kvartérne fluviálne sedimenty** pieskov, piesčitých štrkov až pieskov v terasách bez pokryvu.

V rámci geomorfologického členenia SR (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVÚ do **Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská rovina**.

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mladé poklesávajúce s agradáciou. V území je typický **reliéf rovín a nív**. Nadmorská výška územia je cca 115 – 116 m.

Územie v okolí CHVÚ je geodynamicky stabilné, bez náchylnosti na svahové deformácie a výskytu evidovaných porúch. Územie nevykazuje vyššie hodnoty makroseismicity.

Hydrologické pomery

Územie CHVÚ patrí do hlavného **povodia Váhu**, čiastkového povodia Malého Dunaja. Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. Lokalitu CHVÚ tvorí vodná plocha Blahovského rybníka. Je vybudovaný na umelom Klátovskom kanáli, ktorý ústi z pravej strany do prirodzeného povrchového toku Klátovského ramena Malého Dunaja. Po obvode rybníka sa nachádzajú prepojujacie vodné kanály odvodňovacej a zavlažovacej sústavy vybudovanej v Podunajskej nížine.

Lokalita CHVÚ patrí do hydrogeologického regiónu **Kvartér juhozápadnej časti Podunajskej roviny** s určujúcim typom medzizrnovej priepustnosti. Hydrogeologické

pomery charakterizuje veľmi vysoká prietočnosť a hydrogeologická produktivita. CHVÚ je súčasťou perspektívnej štruktúry centrálnej depresie Podunajskej panvy s neogénnymi pieskami, pieskovcami a zlepenkami ako kolektorom geotermálnych vôd.

Pôdy

V okolí CHVÚ prevládajú **čiernice** kultizemné karbonátové, sprievodné čiernice černoziemné, čiernice glejové karbonátové stredné a ťažké, lokálne čiernice modálne karbonátové, organozeme modálne a glejové nasýtené až karbonátové; z karbonátových aluviálnych sedimentov. Ide o pôdy hlinitej zrnitosti triedy.

V okolí lokality prevládajú vlhké pôdy, pôdy veľkej retenčnej schopnosti a strednej priepustnosti. Z hľadiska kontaminácie ide o pôdy relatívne čisté. Náchylnosť na vodnú eróziu je nepatrná, rovnako ako aktuálna erózia pôdy.

Flóra a fauna

Flóra aj fauna je daná polohou CHVÚ Veľkoblahovské rybníky na Žitnom ostrove. Veľkú časť CHVÚ tvoria tri hospodársky využívané rybníky, čomu odpovedá aj rastlinné zloženie. Ide predovšetkým o **litorálne porasty pálky úzkolistej, pálky širokolistej, trste obyčajnej a porasty ostríc**. Z vodných rastlín sú zastúpené rody *Chara*, *Potamogeton*, *Ceratophyllum*, *Myriophyllum*, *Hipuris* a ďalšie. Prostredie pre rastlinstvo sa nachádza aj na hrádzach, kde rastú topoľové a vrbové porasty.

Z pohľadu fauny CHVÚ Veľkoblahovské rybníky nie sú dostupné dáta k ucelenému prehľadu druhov. Z **obožiteľníkov** boli zistené druhy kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan krátkonohý (*Pelophylax lessonae*), skokan zelený (*Pelophylax esculenta*).

Z pohľadu avifauny predstavuje územie **hniezdiská predovšetkým pre vodné vtáctvo**. Cieľový a dlhodobý prieskum sa zameriava na významné hniezdiace druhy (kačice, hrdzavka a trsteniarik a pod.), ostatné druhy však systematicky mapované neboli a predstavujú skôr náhodné údaje.

Doposiaľ bolo v území zistených **65 druhov vtákov**, z ktorých 51 je vodných a na vodu viazaných, pričom 21 druhov v území hniezdi (Karaska et al. 2015).

Územie je významné hlavne pre mnohé druhy vodného vtáctva využívajúce litorálne porasty na hniezdenie ako volavkovité vtáky, rôzne druhy kačíc, trsteniariky a pod. Najvýznamnejšie hniezdiace druhy sú bučačik močiarny, hrdzavka potápavá a kačica chriplavka.

Z celoslovenského pohľadu sú Veľkoblahovské rybníky okrem druhov, ktoré sú tu predmetom ochrany, významným hniezdiskom pre trstňové druhy spevavcov, a to najmä svrčiaka slávikovitého (*Locustella luscinioides*), ktorého tu hniezdi viac ako 50 párov, trsteniarika bahenného (*Acrocephalus scirpaceus*, 200 párov). Zo vzácnějších druhov tu hniezdi kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*, 2 – 3 páry), chriašť malý (*Porzana parva*, do 5 párov), fúzatka trstinová (*Panurus biarmicus*, 3 – 8 párov) a ďalšie (Karaska et al. 2015).

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Predmetom ochrany v území sú tri druhy - bučačik močiarny (*Ixobrychus minutus*), hrdzavka potápavá (*Netta rufina*) a kačica chriplavka (*Anas strepera*).

Hniezdnymi biotopmi **bučačika močiarného** sú močiare, rybníky a vodné nádrže, porastené trstou, pálkou a pobrežným krovím (Danko a Balla 2002). Vo svete obýva najčastejšie sladkovodné mokrade s porastmi trstiny a iných druhov vodnej vegetácie (*Scirpus*, *Typha*, *Phragmites*, *Baumea* and *Juncus*), najmä s prímесou krovín a stromov. Obýva aj okraje jazier, vodných nádrží, rašeliniská, oázy, zalesnené močiare, zarastené brehy potokov a riek, vlhké lúky, pasienky a ryžové polia. Častý je aj v mangrovových porastoch a okrajoch slaných lagún. Počas migrácie sa vyskytuje na otvorených vodných plochách, v urbanizovanej krajine, ako aj v suchých oblastiach (obilné polia, cukrová trstina) (Martínez-Vilalta et al. 2014). Na Slovensku obýva nížiny a kotliny celej južnej časti štátu. Hniezdnymi biotopmi sú najmä rybníky s hustými brehovými porastmi, močiare a husto zarastené brehy pomaly tečúcich vôd (Danko a Balla 2002). V CHVÚ Veľkoblahovské rybníky druh hniezdi v

porastoch trstiny a pálky, na všetkých troch rybníkoch. Potravné biotopy zahŕňajú podobné oblasti ako hniezdny biotop – v porastoch loví vodný hmyz a drobné vodné stavovce.

Hniezdnymi biotopmi **hrdzavky potápavej** sú väčšie rybníky, prípadne jazerá (Hudec 1994). V Európe a Ázii obýva rôznorodé hniezdne prostredie. Uprednostňuje skôr hlbšie, veľké sladké a brakické jazerá alebo lagúny s bohatou pobrežnou a submerznou vegetáciou, delty a pomaly tečúce vody, mokrade rôznych typov, vrátane malých nestálych jazierok (Darolová a Jureček 2002, Carboneras a Kirwan 2014). Preferuje najmä vodné plochy vo vnútrozemí v otvorenej krajine. Menej často obýva pobrežie, ústia riek a morské zátoky. Typickými hniezdnymi biotopmi vo východnom Francúzsku sú menšie jazerá (< 10 ha), pokryté s viac ako 1 ha pálky (*Typha* spp.) (Carboneras a Kirwan 2014). Na Slovensku hniezdi najmä na rybníkoch, prípadne štrkoviskách (napr. v Drahovciach, Kaňuščák a Kočí 2002; štrkovisko Baková, Kočí 2005). Vyžaduje zarastené okraje vodných plôch alebo ostrovčeky (Ferianc 1977). Preferuje prítomnosť mäkkých splývavých rastlín (Černý ex Ferianc 1977), napr. rody *Chara*, *Potamogeton*, *Ceratophyllum*, *Myriophyllum*, *Hipuris*. V rámci CHVÚ Veľkobláhovské rybníky poskytuje najvhodnejšie podmienky pre druh severný a južný rybník. Rybníky sa vyznačujú väčšou členitosťou a striedaním menších otvorených vodných plôch s porastmi trstiny, pálky a ostrice. Porasty stredného rybníka sú rozsahom najmenšie a málo členité. Hniezdenie na strednom rybníku nebolo doposiaľ preukázané. Potravné biotopy zahŕňajú podobné oblasti ako hniezdny biotop – v porastoch rodov *Chara*, *Potamogeton*, *Ceratophyllum*, *Myriophyllum*, *Hipuris* loví drobné stavovce a bezstavovce.

Hniezdnymi biotopmi **kačice chriplavky** sú predovšetkým plytké vodné plochy, s bohatou litorálnou a submerznou vegetáciou (Darolová a Danko 2002). Vo svete obýva podobné biotopy. Hniezdi v rôznych typoch sladkých alebo brakických vôd, spravidla v plytkých úsekoch s bohatou vegetáciou. Preferuje trávou porastené ostrovy na pomaly tečúcich riekach, jazerách, nádržiach, v deltách a lagúnach. Počas migrácie sa vyskytuje aj na ryžových poliach (Japonsko, Kórea), príležitostne zimuje na morskom pobreží (Carboneras et al. 2015). Na Slovensku sú hniezdnymi biotopmi oblasti plytkých vodných plôch so stojatou alebo pomaly tečúcou vodou a s bohato vyvinutou vegetáciou. Uprednostňuje väčšie rybníky s otvorenou vodnou hladinou, v zarastených močiaroch sa vyskytuje zriedkavejšie (Hudec 1994). Hniezdi aj na umelých hniezdných ostrovoch na vodných nádržiach (Svetlík ex Darolová a Danko 2002). Vo viacerých lokalitách Slovenska sa vyskytuje v kolóniách čajok alebo vo väčších počtoch spolu s inými druhmi kačíc. V CHVÚ Veľkobláhovské rybníky poskytuje najvhodnejšie podmienky pre druh severný a južný rybník. Rybníky sa vyznačujú väčšou členitosťou a striedaním menších otvorených vodných plôch s porastmi trstiny, pálky a ostrice. Porasty stredného rybníka sú rozsahom najmenšie a málo členité. Druh sa tu vyskytuje najmenej často. Potravné biotopy zahŕňajú podobné oblasti ako hniezdny biotop, kde loví najmä rastlinnú potravu.

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany

Účelom ochrany CHVÚ Veľkobláhovské rybníky je **zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov hrdzavky potápavej, kačice chriplavky a bučiacika močiarného a zabezpečenie podmienok ich prežitia a rozmnožovania.**

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát z **monitoringu z rokov 2010 – 2012** (Karaska et al. 2015, Ridzoň et al. 2015). Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie naplňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny

stavu druhov tými istými kritériami, akými bol hodnotený ich stav v rokoch 2010 – 2012. Len takéto meranie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu je nižšie uvedená pre každý predmet ochrany celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu v kapitole 1.6.3.1.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavov predmetov ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2., stanovenie cieľových stavov druhov je uvedené v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutých druhov v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhov

1.6.3.1.1. Definovanie priaznivého stavu hrdzavky potápavej (*Netta rufina*) v Chránenom vtáčom území Veľkoblahovské rybníky

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Druh patrí k častým hniezdičom danej lokality. Hrdzavka potápavá sa tu vyskytuje v hniezdnom období v počte do cca **25 exemplárov** (Karaska et al. 2015), pričom samce prevažujú početne nad samicami. Len niekoľko samíc zahniezdi a 0 – 3 samice ročne úspešne vyvedú mláďatá. Početnosť druhu na lokalite je vyhovujúca.

Hlavné biotopy výskytu v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky:

Najvhodnejšie podmienky pre druh poskytuje **najmä južný a severný rybník**, ktoré sú charakterizované väčšou členitosťou a striedaním menších otvorených vodných plôch s trstovými, pálkovými, ostricovými porastmi. Porasty stredného rybníka sú rozsahom najmenšie, málo členité, a preto sa tu druh vyskytuje najmenej často a nebolo na ňom zistené ani hniezdenie.

Tabuľka č. 2. Definovanie stavu druhu hrdzavka potápavá (*Netta rufina*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Viac ako 5 samíc s vyvedenými mláďatami v priemere za 5 rokov	Priemerne za 5 rokov 3 – 5 úspešne hniezdiacich samíc s vyvedenými mláďatami	Priemerne za 5 rokov 0 – 2 hniezdiace samice s vyvedenými mláďatami
	1.2. Populačný trend	Za 5 rokov stúpajúci o viac ako 20 %	Za 5 rokov stabilizovaný (ročné odchýlky do 20 %)	Za 5 rokov klesajúci o viac ako 20 %
	1.3. Veľkosť areálu	V období piatich rokov vyvedenie mláďat aspoň na 2 z 3 rybníkov	V období piatich rokov vyvedenie mláďat len na jednom rybníku z troch rybníkov	Za obdobie 5 rokov vyvedenie mláďat počas 0 – 4 rokov len na 0 – 1 rybníku
	1.4. Areálový trend	Za 5 rokov stúpajúci o viac ako 20 %	Za 5 rokov stabilizovaný (+ 20 %)	Za 5 rokov klesajúci o viac ako 20 %
	1.5. Hniezdna úspešnosť	Za 5 rokov priemerne viac ako 7 vyvedených mláďat/hniezdo	Za 5 rokov priemerne 5 – 7 vyvedených mláďat/hniezdo	Za 5 rokov priemerne menej ako 5 vyvedených mláďat/hniezdo
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Bez likvidácie trstových a pálkových porastov rybníkov, nekolíšuca vodná hladina počas hniezdenia	Bez likvidácie trstových a pálkových porastov rybníkov, mierne (+10 cm) kolísajúca hladina počas hniezdenia	Likvidácia trstových a pálkových porastov rybníkov ľudmi, nutriami, chemikáliami, nedostatok vody v rybníkoch počas hniezdného obdobia

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV	
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý	
	2.2. Potravný a migračný biotop	Dostatok vody v rybníkoch od marca do konca septembra, prítomnosť rodov <i>Chara</i> , <i>Potamogeton</i> , <i>Ceratophyllum</i> , <i>Myriophyllum</i> , <i>Hipuris</i> , mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek vo vodách rybníkov	Prudké kolísanie (20 cm a viac) vodnej hladiny v marci-septembri, čo znamená nedostatočné množenie <i>Chara</i> , <i>Potamogeton</i> , <i>Ceratophyllum</i> , <i>Myriophyllum</i> , <i>Hipuris</i> , mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek vo vodách rybníkov	Nedostatok vody v rybníkoch a tým pádom nedostatok až absencia potravy <i>Chara</i> , <i>Potamogeton</i> , <i>Ceratophyllum</i> , <i>Myriophyllum</i> , <i>Hipuris</i> , mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek vo vodách rybníkov	
	2.3. Biotopy dôležité počas zimovania	Tečúce, dlhodobo nezamrzajúce veľké toky, členité, s úkrytmi s potravnou bázou, bez poľovania na kačice a pytlíctva	Tečúce, dlhodobo nezamrzajúce veľké toky, členité, s úkrytmi s potravnou bázou, a bez pytlíctva	Toky zamrzajúce počas zimného obdobia, s pravidelným poľovaním	
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu	Absencia predátorov, odklad poľovačiek na kačice na október, absencia pytlíctva	Augustový nástup poľovačiek na kačice, len malé kolísanie vody v rybníkoch počas hniezdzenia (+ 10 cm)	Vysoký počet predátorov, pytlíctvo, zaplavenie hniezd vodou, nedostatok vody v rybníkoch počas hniezdzenia	
	3.2. Ohrozenie hniezdnych biotopov	Bez likvidácie trstových a pálkových porastov rybníkov, dostatok (60 cm a viac) vody počas celého hniezdzenia, žiadne kolísanie vodnej hladiny	Bez likvidácie trstových a pálkových porastov rybníkov, dostatok vody počas celého hniezdneho obdobia, kolísanie (cca menej ako 10 cm) hladiny nespôsobujúce zaplavenie znášok	Likvidácia trstových a pálkových porastov rybníkov, nenapustenie rybníkov vodou v hniezdnom období, kolísanie hladiny viac ako + 10 cm	
	3.3. Ohrozenie potravných biotopov	Dostatok vody v rybníkoch od marca do septembra bez kolísania výšky hladiny, bez toxického znečistenia vôd spôsobujúceho nadmerný úhyn živočíchov a rastlín	Dostatok vody v rybníkoch od marca do septembra, kolísanie vodnej hladiny (20 cm a viac) bez toxického znečistenia vôd spôsobujúceho nadmerný úhyn živočíchov a rastlín	Absencia vody v rybníkoch od marca do septembra, toxické znečistenie vody rybníkov spôsobujúce nadmerné úhyny rastlín a živočíchov	
	3.4. Ohrozenia migračného biotopu / biotopu počas zimovania	Bez pytlíctva, toxického znečistenia vôd	Bez pytlíctva, toxického znečistenia vôd, časté poľovačky na kačice	Pytlíctvo, toxické znečistenie vôd	

Tabuľka č. 3. Vyhodnotenie súčasného stavu (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
Populácia	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	3	3	9
	1.4. Areálový trend	2	3	6
	1.5. Hniezdna úspešnosť	2	2	4
Biotop	2.1. Hniezdny biotop	3	3	9
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
	2.3. Biotopy počas zimovania	2	2	4
Ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	2	3	6
	3.2. Stupeň ohrozenia biotopu	3	3	9
	3.3. Potravný biotop	3	2	6
	3.4. Biotopy migrácie a zimovania	2	2	4
Možný počet bodov				96
Dosiahnuté body				81

Body sú udelené na úrovni 1 bodu ak je stav kritéria hodnotený ako nepriaznivý, na úrovni 2 bodov, ak je stav hodnotený ako priemerný a na úrovni 3 bodov, ak je hodnotený ako dobrý. Váhu parametrov sa stanovuje v rozmedzí 1 – 3.

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

Tabuľka č. 4 Celkové vyhodnotenie

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
84 %		

Zhodnotenie

Na základe zadefinovaných kritérií hodnotenia súčasný stav druhu hrdzavka potápvavá (*Netta rufina*) na rybníkoch možno označiť ako **A dobrý priaznivý s hodnotou 84 %**.

Vegetácia sa na rybníkoch zachováva prirodzene, vyrušovanie je len malé, súvisiace s prevádzkou rybníkov. Tie majú dostatok vody počas celého hniezdného obdobia a kolísanie vodnej hladiny je únosné, nespôsobuje zaplavenie znášok. Na kačice sa poľuje posledných 10 rokov až od októbra. Stav populácie nutrie a ondatry by mal byť nižší, nakoľko likvidujú porasty pálky a trsti a spôsobujú predáciu znášok kačíc podobne, ako to je známe zo zahraničia (Angelici et al. 2012). Na lokalite druh úspešne hniezdi, najmä na južnom a severnom rybníku. V posledných rokoch boli pozorované až 3 samice s mláďatami. Je možné, že hniezdna úspešnosť je ešte vyššia, avšak vzhľadom na členitý terén a asynchrónnosť hniezdenia nemusela byť zaznamenaná.

1.6.3.1.2. Definovanie priaznivého stavu kačice chriplavky (*Anas strepera*) v Chránenom vtáčom území Veľkoblahovské rybníky

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Druh patrí k hniezdňom danej lokality. Kačica chriplavka sa v hniezdnej dobe vyskytuje v počte do cca **15 exemplárov**. Pozorovanie úspešne vyvedených mláďat nie je každoročné, ale aspoň v niektorých rokoch bolo potvrdené zaznamenaním samice s malými mláďatami. Hniezdna populácia je odhadnutá na 2 páry (Karaska et al. 2015).

Hlavné biotopy výskytu v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky:

Najvhodnejšie podmienky pre druh poskytuje najmä **južný a severný rybník**, ktoré sú charakterizované väčšou členitosťou a striedaním menších otvorených vodných plôch s trstovými, pálkovými, ostricovými porastmi. Porasty stredného rybníka sú rozsahom najmenšie, málo členité, a preto druh sa tu vyskytuje najmenej často.

Tabuľka č. 5. Definovanie stavu druhu kačica chriplavka (*Anas strepera*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Viac ako 2 úspešne hniezdiace samice	0 – 2 úspešne hniezdiacich samíc; hniezdi nepravidelne	0 úspešne hniezdiacich samíc, viaceré hniezdiace samice, ale bez vyvedenia mláďat
	1.2. Populačný trend	Za 5 rokov stúpajúci o viac ako 20 %	Za 5 rokov stabilizovaný (ročné odchýlky do 20 %)	Za 5 rokov klesajúci o viac ako 20 %
	1.3. Veľkosť areálu	V období piatich rokov vyvedenie mláďat aspoň na 2 z 3 rybníkov	V období piatich rokov vyvedenie mláďat len na jednom rybníku z troch rybníkov	Za obdobie 5 rokov vyvedenie mláďat počas 0 – 4 rokov len na 0 – 1 rybníku
	1.4. Areálový trend	Dlhodobé úspešné hniezdenie aspoň na 2 z 3 rybníkov	Dlhodobé úspešné hniezdenie na 1 z 3 rybníkov	Absencia úspešného hniezdenia na lokalite
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Bez likvidácie porastov rybníkov s nekolísajúcou hladinou počas hniezdenia, bez nutrií	Bez likvidácie porastov rybníkov s mierne hladinou počas hniezdenia s minimom nutrií	Likvidácia porastov rybníkov, nedostatok vody počas hniezdneho obdobia, chemické znečistenie vody, silná populácia nutrií a ondatier
	2.2. Potravný biotop	Dostatok vody v rybníkoch od marca do konca septembra, prítomnosť vodných rastlín, mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek vo vodách rybníkov	Prudké kolísanie (20 cm a viac) vodnej hladiny v marci – septembri, čo znamená nedostatočné zastúpenie vodných rastlín, mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek	Nedostatok vody v rybníkoch a tým pádom nedostatok až absencia vodných rastlín, mäkkýšov, lariet vodného hmyzu, kôrovcov, žubrienok, malých žiab, malých rybiek vo vodách rybníkov

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Takmer nijaké vyrušovanie ľuďmi, absencia nutrií, minimum ondatier, odklad poľovačiek na kačice na október	Len malé vyrušovanie ľuďmi, minimálny počet nutrií a ondatier, odklad poľovačiek na kačice na október	Časté dlhotrvajúce vyrušovanie ľuďmi, vysoký počet nutrií, ondatier, pytlíctvo, augustový nástup poľovačiek na kačice
	3.2. Stupeň ohrozenia druhu (predácia)	Bez hrozby likvidácie porastov rybníkov, dostatok čistej vody počas celého hniezdenia	Bez hrozby likvidácie porastov rybníkov, dostatok čistej vody počas celého hniezdenia	Likvidácia porastov rybníkov, nedostatok vody v nich počas celého hniezdenia, chemické znečistenie

Tabuľka č. 6. Vyhodnotenie súčasného stavu (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
Populácia	1.1. Veľkosť a hustota populácie	2	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Veľkosť areálu	3	2	6
	1.4. Areálový trend	2	2	4
Biotop	2.1. Hniezdny biotop	3	3	9
	2.2. Potravný biotop	3	2	6
Ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	2	3	6
	3.2. Stupeň ohrozenia biotopu	3	3	9
Možný počet bodov				63
Dosiahnuté body				55

Body sú udelené na úrovni 1 bodu, ak je stav kritéria hodnotený ako nepriaznivý, na úrovni 2 bodov, ak je stav hodnotený ako priemerný a na úrovni 3 bodov, ak je hodnotený ako dobrý. Váha parametrov sa stanovuje v rozmedzí 1 – 3.

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

Tabuľka č. 7 Celkové vyhodnotenie

A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
87 %		

Zhodnotenie

Na základe zadaných kritérií hodnotenia možno súčasný stav druhu kačica chriplávka (*Anas strepera*) na Veľkobláhovských rybníkoch označiť **ako A dobrý priaznivý s hodnotou 87 %**.

Vegetácia sa na rybníkoch zachováva prirodzene, vyrušovanie je len malé, súvisiace s prevádzkou rybníkov. Tie majú dostatok vody počas celého hniezdného obdobia a kolísanie vodnej hladiny je únosné, nespôsobuje zaplavenie znášok. Na kačice sa poľuje v posledných

rokoch až od októbra. V posledných rokoch bola registrovaná samica s mladými na južnom a severnom rybníku. Pre plachosť a zložitejšiu determináciu je možné, že vyhniedzilo úspešne aj viac samíc, no neboli pozorované.

1.6.3.1.3. Definovanie priaznivého stavu bučičika močiarného (*Ixobrychus minutus*) v Chránenom vtáčom území Veľkobláhovské rybníky

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu:

Druh patrí k pravidelným hniezdičom danej lokality, hniezdi obvykle v počte cca **6 – 8 párov**, čo možno vzhľadom na rozsah porastov pálky a trsti pokladať za primeranú početnosť, pričom hniezdi na všetkých troch rybníkoch.

Hlavné biotopy výskytu v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky:

Všetky 3 rybníky sú vhodné na hniezdenie, ale najvhodnejšie podmienky pre druh poskytuje najmä južný a severný rybník, prostredný rybník má najmenší rozsah trstinových porastov, ktoré druh využíva na stavbu hniezd.

Tabuľka č.8. Definovanie stavu druhu bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne viac ako 7 párov	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne hniezdi 5 – 7 párov	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne menej ako 5 párov
	1.2. Populačný trend	V priebehu posledných 5 rokoch stúpa o viac ako 20 %	V priebehu posledných 5 rokoch stabilizovaný	V priebehu posledných 5 rokoch klesajúci o viac ako 20 %
	1.3. Veľkosť areálu	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne na všetkých troch rybníkoch	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne na dvoch z troch rybníkov	V priebehu 5 rokov hniezdi priemerne len na jednom alebo žiadnom z troch rybníkov
	1.4. Areálový trend	V priebehu 5 rokov stúpa viac ako o 20 %	V priebehu 5 rokov stabilizovaný	V priebehu 5 rokov klesá o viac ako 20 %
biotop	2.1.Hniezdny biotop	Bez likvidácie porastov rybníkov s nekolísajúcou hladinou počas hniezdenia, bez nutrií	Bez likvidácie porastov rybníkov s mierne kolísajúcou hladinou počas hniezdenia, s minimom nutrií	Likvidácia porastov rybníkov, nedostatok vody počas hniezdneho obdobia, chemické znečistenie vody, silná populácia nutrií a ondatier
	2.2. Potravný biotop	Nelikvidovanie trstových porastov rybníkov, pribúdanie trstinovej plochy, napustenie rybníkov vodou najneskôr v apríli, len mierne (menej ako + 15 cm) kolísanie vodnej hladiny počas hniezdenia, minimálne rušenie ľuďmi, len v rámci bežného obhospodarovania rybníkov	Nelikvidovanie trstových porastov rybníkov, stabilizovaná plochy trstiny, napustenie rybníkov vodou najneskôr v apríli, len mierne (menej ako + 15 cm) kolísanie vodnej hladiny počas hniezdenia, minimálne rušenie ľuďmi, len v rámci bežného obhospodarovania rybníkov	Likvidácia trstových porastov, niekoľkohodinové rušenie hniezd ľuďmi, absencia vody počas hniezdenia, prudké kolísanie vodnej hladiny

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Nárast plochy trstinových a pálkových porastov, voda rybníkov bez toxických látok	Stabilizovaná plocha trstinových a pálkových porastov, voda rybníkov bez toxických látok	Likvidácia trstových a pálkových porastov, toxické znečistenie vôd (spôsobujúce otravu rýb, žiab a vodného hmyzu)
	3.2. Stupeň ohrozenia druhu (predácia)	Žiadna eliminácia trstových porastov, minimálne rušenie hniezd ľudmi počas hniezdenia, predácia hniezd pod 5 %, kolísanie vody bez zaplavenia hniezd	Žiadna eliminácia trstových porastov, minimálne rušenie hniezd ľudmi počas hniezdenia, súvisiace len s bežným obhospodarovaním rybníkov, predácia hniezd pod 5 %	Eliminácia trstinových porastov, niekoľkohodinové a najmä viacnásobné rušenie hniezd ľudmi mimo bežného obhospodarovania rybníkov, predácia hniezd nad 5 %
	3.3. Ohrozenie potravných biotopov	Zachovanie rozlohy trstinových porastov na rybníkoch, dostatok vody v rybníkoch počas hniezdenia bez toxického znečistenia spôsobujúceho nadmerný úhyn živočíchov a rastlín	Kolísanie hladiny vody o viac ako 20 cm, zmenšovanie plochy trsti rybníkov, voda bez viditeľného nadmerného úhynu rýb, žiab, vodného hmyzu	Likvidácia trstových porastov rybníkov, absencia vody počas hniezdenia v rybníkoch, toxické znečistenie vôd (viditeľné ako nadmerný úhyn rýb, žiab, vodného hmyzu)

Tabuľka č.9. Vyhodnotenie súčasného stavu (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
Populácia	1.1. Veľkosť a hustota populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	3	3	9
Biotop	2.1. Hniezdny biotop	2	2	4
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
Ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	3	3	9
	3.2. Stupeň ohrozenia biotopu	2	2	4
	3.3. Ohrozenie potravných biotopov	3	3	9
Možný počet bodov				66
Dosiahnuté body				59

Body sú udelené na úrovni 1 bodu, ak je stav kritéria hodnotený ako nepriaznivý, na úrovni 2 bodov, ak je stav hodnotený ako priemerný a na úrovni 3 bodov, ak je hodnotený ako dobrý. Váha parametrov sa stanovuje v rozmedzí 1 – 3.

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

Tabuľka č. 11. Celkové vyhodnotenie

A	B	C
100 – 78 %	77 – 55 %	54 – 33 %
89 %		

Zhodnotenie

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaradujeme druh bučičík močiarny v celkovom hodnotení do **dobrého priaznivého stavu A s hodnotou 89 %**.

Stav pre druh je na lokalite priaznivý. Rybníky sú využívané prioritne na odchov rýb a výučbu žiakov odboru rybárstva, a nie na športové rybárstvo. Nedochádza k likvidácii trstinových, pálkových a ostricových porastov. Lokalita má dostatok vhodných, rôzne členitých trstinových porastov. Vyrušovanie ľuďmi je v únosných hraniciach, súvisí najmä s obhospodarovaním rybníkov. CHVÚ je dostatočne veľké pre hniezdenie viacerých párov, rast drevín je regulovaný, vhodná by bola vyššia miera eliminácie nutrií a ondatier. Niekedy môže dôjsť k narušeniu hniezd počas silných vetrov, kedy dochádza k narušaniu trstiny, avšak takáto situácia sa deje len vo veľmi obmedzenej miere a len v niektorých rokoch s extrémnym počasím. Väčšinou sa však hniezda nachádzajú v starých pevných porastoch.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z **monitoringu vtáctva a stavu ich populácií v CHVÚ v rokoch 2010 – 2012**.

1.6.3.2.1. *Hrdzavka potápavá (Netta rufina)*

Stav veľkosti populácie hrdzavky potápavej je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom A ako dobrý priaznivý stav. V prípade populačného a areálového trendu je hodnotenie v rokoch 2010 – 2012 o niečo horšie, na stupni B ako priemerný priaznivý stav. Veľkosť areálu je však opäť na stupni A dobrý priaznivý stav.

V prípade hniezdného biotopu aj potravného biotopu je stav hodnotený stupňom A, t.j. ako dobrý priaznivý stav.

1.6.3.2.2. *Káčica chriplavka (Anas strepera)*

Stav veľkosti populácie kačice chriplavky sa podľa aktuálnej definície priaznivého stavu hodnotí stupňom B, teda ako priemerný priaznivý stav. Rovnako je hodnotený v prípade populačného a areálového trendu na stupni B, stále však ako priemerný priaznivý stav. V prípade hniezdného biotopu a potravného biotopu je stav klasifikovaný stupňom A ako dobrý priaznivý stav.

1.6.3.2.3. *Bučičík močiarny (Ixobrychus minutus)*

Stav veľkosti populácie bučičíka močiarného je podľa definície priaznivého stavu hodnotený stupňom A ako dobrý priaznivý stav. V prípade populačného a areálového trendu je hodnotenie v rokoch 2010 – 2012 o niečo horšie, na stupni B ako priemerný priaznivý stav. Veľkosť areálu je však opäť na stupni A, teda dobrý priaznivý stav.

V prípade hniezdného biotopu aj potravného biotopu je stav hodnotený stupňom A, t.j. ako dobrý priaznivý stav.

1.6.3.3. Cieľový stav druhov

Cieľový stav druhov bol určený u jednotlivých druhov na základe významu druhu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľa.

1.6.3.3.1. *Cieľový stav druhu hrdzavka potápavá (Netta rufina)*

Stav veľkosti populácie hrdzavky potápavej je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom A ako dobrý priaznivý.

Vzhľadom na relatívne malú populáciu druhu na Slovensku by cieľom opatrení v CHVÚ malo byť **udržanie priaznivého stavu pri jeho hodnotení na stupni A, veľkosť populácie rovnako na stupni A.**

1.6.3.3.2. *Cieľový stav druhu kačica chripl'avka (Anas strepera)*

Stav veľkosti populácie kačice chripl'avky je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom B ako priemerný priaznivý.

Vzhľadom na relatívne malú populáciu druhu na Slovensku by cieľom opatrení v CHVÚ malo byť **udržanie priaznivého stavu pri jeho hodnotení na stupni A, veľkosť populácie rovnako aspoň na stupni B.**

1.6.3.3.3. *Cieľový stav druhu bučiacik močiarny (Ixobrychus minutus)*

Stav veľkosti populácie bučiacika močiarného je podľa definície priaznivého stavu z rokov 2010 – 2012 hodnotený stupňom A ako dobrý priaznivý.

Vzhľadom na to, že z hľadiska ochrany a manažmentu jeho biotopu sa v rámci Slovenska jedná o pomerne nenáročný druh (biotop nevyžaduje špeciálnu údržbu a prístup ako mnohé iné biotopy a v prípade jeho dostatočnej rozlohy je predovšetkým potrebné tento biotop zachovať a zamedziť negatívnym zásahom), by cieľom opatrení v CHVÚ malo byť **udržanie priaznivého stavu pri jeho hodnotení na stupni A, veľkosť populácie rovnako na stupni A.**

1.6.3.4. Osobitné záujmy

1.6.3.4.1. *Osobitné záujmy u druhu hrdzavka potápavá (Netta rufina)*

V prípade ochrany hrdzavky potápavej ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Konflikt môže vzniknúť zo strany poľovníkov, kedy môže dôjsť k zastreleniu z dôvodu zámeny druhu. Teoretický konflikt v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky môže vzniknúť pri zmene ich využívania na intenzívne obhospodarovaný rybník.

1.6.3.4.2. *Osobitné záujmy u druhu kačica chripl'avka (Anas strepera)*

V prípade ochrany kačice chripl'avky ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Konflikt môže vzniknúť zo strany poľovníkov, kedy môže dôjsť k zastreleniu z dôvodu zámeny druhu. Teoretický konflikt v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky môže vzniknúť pri zmene ich využívania na intenzívne obhospodarovaný rybník.

1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*)

V prípade ochrany bučičíka močiarného ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Teoretický konflikt v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky môže vzniknúť pri zmene ich využívania na intenzívne obhospodarovateľný rybník.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

Vlastné územie CHVÚ sa neprekrýva s iným vyhláseným územím chráneným podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 543/2002 Z. z.**“), platí tu prvý stupeň ochrany. Najbližším chráneným územím je územie európskeho významu SKUEV0075 Klátovské rameno a Národná prírodná rezervácia Klátovské rameno s piatym stupňom ochrany, ktoré sa nachádzajú cca 2,5 km severovýchodne od hraníc CHVÚ.

V rámci **územného systému ekologickej stability** širšieho územia je vyčlenený nadregionálny biokoridor Klátovské rameno severne od CHVÚ. Vlastné územie CHVÚ je súčasťou regionálneho biocentra Potôňska mokrad', ktoré tvorí plocha rybníka a mokrade a vegetácia západne od neho. Plocha rybníka je zároveň genofondovou plochou. V rámci miestneho územného systému ekologickej stability (návrh územného plánu - ÚPN obce Orechová Potôň, 2008) sa navrhujú lokálne biokoridory v líniiach vodných kanálov, ktoré hraničia s územím CHVÚ.

1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

Lesný pôdny fond je obhospodarovateľný podľa programu starostlivosti o les (PSL), prípadne lesného hospodárskeho plánu (LHP). Podrobnosti sú v tabuľke č. 12 a č. 13.

Tabuľka č. 12. Prehľad platných PSL (LHP) v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky

Názov PSL pre lesný celok	Platnosť PSL	Výmera PSL (LHP) v CHVÚ (ha)
Galanta	2015 - 2024	2,38
Spolu		2,38

Tabuľka č. 13. Zastúpenie kategórií lesa v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky

Kategória lesa	Písmeno kategórie	Kategória (ha)	%
hospodárske		2,38	100
ochranné		0	0
osobitného určenia		0	0
Spolu		2,38	100

V CHVÚ sú jednotky priestorového usporiadania lesa (JPRL) 551 a časť 1. porastovej skupiny JPRL 552. Sú porastené stanovištne vhodnými drevinami pre stanovištia tvrdých lužných lesov. Zastúpenie drevín v porastoch CHVÚ je v tabuľke č. 14.

Tabuľka č. 14. Zastúpenie drevín v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky

Drevina	Javor horský (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	Jaseň štíhly (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Dub letný (<i>Quercus robur</i>)
%	39,4	44,1	16,5

Z hľadiska veku sú v JPRL 551 porasty staré 30 rokov a v JPRL 552 sú 20-ročné porasty, t. j. v štádiu žrdoviny. Výchovný predpis pre porast 551 zodpovedá obvyklému stavu v danom vekovom štádiu. Časť porastu v JPRL 552 je obhospodarovaná podobne, ale na jej severnej časti je po výraznom poškodení jaseňa štíhleho hubami a následnom usychaní navrhnutá predčasná obnova maloplošným holorubom so spracovaním kalamity.

2. SOCIOEKONOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext

Ešte v päťdesiatych rokoch minulého storočia bola na mieste súčasných rybníkov a CHVÚ Veľkoblahovské rybníky poľnohospodárska pôda rozparcelovaná na malé políčka miestnych roľníkov.

Súčasný priaznivý stav pre hniezdiace vodné vtáctvo na lokalite sa odvíja od založenia rybárskeho odboru na **Strednej odbornej škole v Ivanke pri Dunaji** v roku 1993, ktorá má Veľkoblahovské rybníky v správe. Práve prevádzka s prioritným využitím pre výučbu žiakov, a nie výlučne komerčným využitím, je dôvodom pre zachovanie hniezdných podmienok pre vtáctvo.

Okrem chovu kapra, tolstolobika a amura sa v súčasnosti rybne hospodárstvo na lokalite viac zameriava aj na chov dravých rýb (zubáča, šťuky), čo predstavuje podmienky pre ďalšie zlepšenie podmienok pre hniezdenie vtáctva na lokalite v dôsledku zlepšenia kvality vody (napr. zníženie miery zákalu).

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

Na území CHVÚ Veľkoblahovské rybníky sa v súčasnosti obhospodaruje len **0,49 ha ornej pôdy**.

Lesné hospodárstvo

Vzhľadom na vek porastov a ich stav má významný vplyv **zhoršenie zdravotného stavu severnej časti porastu 552_1** napadnutím jaseňa štíhleho hubami. Návrh PSL uvádza ako riešenie situácie predčasnú obnovu maloplošným holorubom.

Rekreácia a šport

CHVÚ je v zmysle ÚPN Vyššieho územného celku Trnavského kraja súčasťou **Malodunajského lužno-lesného rekreačného územného celku**, ktorý nepatrí medzi

významné oblasti cestovného ruchu. Zameriava sa najmä na vidiecky turizmus, pobyt pri termálnych vodách, letnú rekreáciu pri vode a rybolov viazaný na menšie vodné nádrže a rybníky, vodnú turistiku na Malom Dunaji, poznávací turizmus (napr. historické vodné mlyny v okolitých obciach). V širšom území sú viaceré termálne kúpaliská, ktoré využívajú geotermálny potenciál územia, najbližšie v Dunajskej Strede, cca 4 km južne od CHVÚ. Významnou športovou vybavenosťou je Slovakia Ring Orechová Potôň s univerzálnym motoristickým okruhom určeným pre profesionálne využitie aj pre verejnosť. Areál sa nachádza cca 1,5 km západne od hraníc CHVÚ.

Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ Veľkoblahovské rybníky tvoria z veľkej časti chovné rybníky, čo je zároveň ich primárne využitie. V súčasnosti ich obhospodaruje Stredná odborná škola v Ivanke pri Dunaji. Prevádzkuje ich aj za účelom výučby žiakov a nie prioritne za komerčným účelom, čo má pre predmety ochrany veľmi pozitívny význam.

Územie sa nachádza v **Poľovnej oblasti M III. Žitný ostrov**.

Územie je aj súčasťou **poľovných revírov Orechová Potôň a Veľké Blahovo**, ktorých využívanie však nemá vo vzťahu k predmetu ochrany väčší význam, keďže doba lovu na pernatú zver, ktorá sa tu vyskytuje, sa neprekrýva s hniezdnym obdobím predmetov ochrany. Vo výnimočných prípadoch môže dôjsť k rušeniu a ohrozeniu jedincov, ktoré na rybníkoch ostanú dlhšie po vyhniezdení.

Ťažba nerastných surovín

CHVÚ sa nachádza v území, ktoré je v návrhu ako **prieskumné územie Dunajská Streda – okolie** pre overenie výskytu uhľovodíkov. Priamo na lokalite CHVÚ ani v jej okolí nie sú evidované chránené ložiskové územia, dobývacie priestory, výhradné ložiská, ani ložiská nevyhradených nerastných surovín.

Využitie vody

CHVÚ je súčasťou širšieho územia, kde sa nachádzajú aj využívajú viaceré **zdroje geotermálnych vôd** s priemerným tepelným výkonom. Severovýchodne od lokality pri Baraňom kanáli (cca 500 m) sú realizované monitorovacie hydrogeologické vrty.

Lokalita CHVÚ je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

Vlastná lokalita CHVÚ je viazaná na umelo vytvorenú vodnú nádrž, ktorá slúži pre vodohospodárske účely a rybárstvo. Nadväzuje na umelé vodné kanály jednej z odvodňovacích sústav vybudovaných v území Podunajskej nížiny pre protipovodňové a poľnohospodárske účely (zavlažovanie).

Ďalšie využitie

Na území ani v blízkosti CHVÚ nie sú evidované skládky odpadov a iné ekologické záťaže, významné zdroje znečisťovania ani iné objekty alebo využívanie relevantné vo vzťahu k predmetu ochrany. Podľa návrhu ÚPN obce Orechová Potôň sa navrhuje výhľadová výstavba 15 veterných elektrární v priestore juhozápadne od CHVÚ smerom k obci a menšie plochy výroby a skladov na okraji obce.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVÚ sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

Návrh zásad a opatrení vychádza z hodnotenia priaznivého stavu druhov, pre ktoré bolo vyhlásené CHVÚ Veľkoblahovské rybníky, vyhotoveného ŠOP SR na základe údajov z monitoringu vtáctva v rokoch 2010 – 2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení. Opatrenia sa vzhľadom na veľmi podobné topické a trofické nároky predmetných druhov nerozčleňujú v danom CHVÚ na jednotlivé územia, ale podľa nasledujúcich spôsobov využívania územia.

2.3.1. Poľnohospodárstvo

Z pohľadu poľnohospodárstva nie sú žiadne relevantné návrhy opatrení a zásad na využívanie územia z hľadiska cieľov ochrany vzhľadom na to, že poľnohospodárska pôda zaberá len 4,71 % územia.

2.3.2. Lesné hospodárstvo

Z pohľadu lesného hospodárstva nie sú žiadne relevantné návrhy opatrení a zásad na využívanie územia z hľadiska cieľov ochrany.

2.3.3. Rekreácia a šport

Rekreácia a šport nepredstavujú v súčasnosti reálne ohrozenia predmetov ochrany daného CHVÚ, je však potrebné dôsledne posudzovať investičné zámery zamerané na rozvoj rekreácie a športu, ktoré by mohli mať negatívne dopady na predmet ochrany, ak by sa realizovali priamo v území alebo jeho bezprostrednom okolí a mohli by mať dopad na predmety ochrany.

2.3.4. Poľovníctvo a rybárstvo

Až 85,93 % rozlohy CHVÚ Veľkoblahovské rybníky predstavuje vodná plocha, ktorú tvoria rybníky. Z toho dôvodu je väčšina návrhov opatrení a zásad na využívanie územia z hľadiska cieľov ochrany sústredená v tejto kapitole. Rybníky obhospodaruje v súčasnosti Stredná odborná škola v Ivanke pri Dunaji. Napriek pozitívnemu vplyvu prevádzky rybníkov sa odporúča **dodržiavať nasledovné zásady a opatrenia:**

- nezasahovať do hniezdnych biotopov v čase jarnej migrácie a hniezdenia od 31. marca do 31. augusta (kosenie, mulčovanie, presekávanie, vypaľovanie, chemické ošetrovanie, vyhrňanie, vytváranie priechodov v litorálnej vegetácii, rozorávanie v suchom období, akékoľvek zásahy do ponorenej a plávajúcej vegetácie, odstraňovanie alebo redukovanie porastov, odbahňovanie, úprava brehov alebo prehlbovanie dna a pod.);
- nemeniť výšku vodnej hladiny o viac ako 15 cm v čase hniezdenia od 31. marca do 31. augusta, ak to dovoľuje vodný stav na náпустnom objekte v Malinovskom ramene Malého Dunaja;
- nerealizovať výlovy rybníkov a nevypúšťať v období od 31. marca do 31. augusta;
- obmedziť chov bylinožravých rýb a podporiť chov dravých druhov rýb;
- zabrániť vysychaniu v letnom období vypúšťaním;
- v prípade nevyhnutných zásahov umožniť vyhrňanie a bagrovanie okrajov a dna tak, aby minimálne 50 % pôvodného rozsahu litorálnych porastov zostalo v neporušenom stave, najmenej 30 % rozsahu neporušeného dna s miestami plytkej alebo málo hlbkej vody s hĺbkou do 1,5 m;
- pri vyhrňaní a bagrovaní sedimentov a litorálnych porastov podmieniť túto činnosť vytváraním umelých hniezdnych ostrovov pokiaľ to bude možné;

- v prípade ťažby tŕstia v zimnom období od 1. novembra do 31. januára zabezpečiť šachovnicovitý spôsob ťažby, nekosiť minimálne 50 % starých porastov;
- usmerniť výkon práva poľovníctva v období jarnej migrácie a hniezdenia od 31. marca najlepšie spôsobom, ktorý úplne vylúči lov alebo upraví jeho dobu a intenzitu;
- regulovať početnosť nutrií (*Myocastor coypus*) a ondatier pižmových (*Ondatra zibethica*) v mimohniezdnom období.

2.3.5. Ťažba nerastných surovín

Ťažba nerastných surovín v súčasnosti nepredstavuje reálne ohrozenie predmetov ochrany. Priamo v CHVÚ ani v jej okolí nie sú evidované chránené ložiskové územia, dobývacie priestory, výhradné ložiská, ani ložiská nevyhradených nerastných surovín.

2.3.6. Využitie vody

Vlastná lokalita CHVÚ je viazaná na umelo vytvorenú vodnú nádrž, ktorá slúži pre vodohospodárske účely a rybárstvo. Využitie vody úzko súvisí s rybárstvom, no pre ochranu predmetných druhov je dôležitejší samotný spôsob realizácie rybného hospodárstva, preto sú návrhy zásad a opatrení uvedené v kapitole 2.3.4. Poľovníctvo a rybárstvo.

2.3.7. Ďalšie využitie

Okrem vyššie uvedených aspektov, ktoré je potrebné zohľadniť, predstavujú potenciálne riziko pre hniezdenie hrdzavky potápavej, kačice chriplavky a bučičika močiarného viaceré ďalšie hrozby. Pri ďalšom využití územia je preto potrebné **dodržať nasledovné zásady a opatrenia:**

- overiť adresnosť obmedzení vyplývajúcich z vyhlášky MŽP SR č. 187/2010 Z. z.;
- odizolovať akusticky automobilovú dráhu Slovakia Ringu, vzdialenú 1 500 m od rybníkov, výsadbou stromov (stromoradia, vetrolamov a pod.) a krov v jeho okolí;
- je potrebné dôsledne posúdiť nové zámery s možným negatívnym dopadom na CHVÚ a vylúčiť ich v prípade, že je preukázaný negatívny dopad na predmet ochrany;
- úplne vylúčiť stavbu veterných parkov a veterných turbín v CHVÚ a jeho okolí;
- zabezpečovať pravidelný monitoring hniezdnej populácie a monitorovanie faktorov pôsobiacich na populáciu;
- zabezpečiť pravidelnú kontrolu územia zameranú na lokalizovanie a eliminovanie nezákonných činností;
- zabezpečiť stálu propagáciu a osvetu ochrany druhov a informovanosť odbornej (rybné hospodárstvo, poľovníci) a laickej verejnosti.

2.3.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V súčasnosti sa CHVÚ pre potreby prezentovania kultúrneho dedičstva a náboženských aktivít nevyužíva.

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

Dlhodobými cieľmi do roku 2016 v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky je:

1. Udržať priaznivý stav hrdzavky potápavej (*Netta rufina*), kačice chriplavky (*Anas strepera*) a bučičika močiarného (*Ixobrychus minutus*) v kategórii A priaznivého stavu.

2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

Vo vzťahu k 1. cieľu sú limitujúcimi faktormi len **extrémy počasia a predácia** prirodzene sa vyskytujúcimi druhmi. V oboch prípadoch je však vplyv na populácie minimálny.

Vnútorne človekom podmienené faktory

Najzávažnejším vnútorným človekom podmieneným faktorom je **ovplyvňovanie hniezdnych a potravných biotopov**. Nakoľko väčšinu územia tvorí hospodársky využívaný rybník, je stav hniezdnych a potravných biotopov výrazne závislý od spôsobu a intenzity hospodárenia. V súčasnosti rybníky obhospodaruje Stredná poľnohospodárska škola v Ivanke pri Dunaji, prevádzkuje ich aj za účelom výučby žiakov, a nie prioritne za komerčným účelom, čím sa zachovávajú biotopy v relatívne dobrom stave. Nie je však vylúčené, že v budúcnosti sa využívanie rybníkov bude intenzifikovať (napr. pri zmene vlastníkov alebo filozofie využívania rybníkov). Môže dôjsť k radikálnemu úbytku hniezdnych biotopov a k degradácii potravných biotopov, nevhodnej manipulácii s vodnou hladinou (zatápaním hniezd alebo naopak vyschnutie porastov), čo by malo priamy a negatívny dopad na dosiahnutie cieľa 1. Toto riziko znižuje návrh opatrení, ktorý ráta s podporou užívateľa a vlastníka rybníkov pri praktickej starostlivosti o rybníky.

Oveľa menej závažne pôsobí ďalší vnútorný človekom podmienený faktor, a to **priama predácia hniezd a úbytok hniezdnych možností** prostredníctvom likvidácie porastov ondatrou pižmovou (*Ondatra zibethica*) a nutriami (*Myocastor coypus*), podobne ako to je známe zo zahraničia (Angelici et al. 2012). Oba druhy nie sú u nás pôvodné a boli človekom vysadené. Sústavou prírodných kanálov Žitného ostrova sa dostali aj do CHVÚ Veľkoblahovské rybníky. Pri zvýšení ich početnosti môže narásť ich negatívny dopad na populácie hniezdiacich vtákov, preto je potrebné populáciu inváznych živočíchov monitorovať a v prípade potreby prijať opatrenia na zníženie ich stavu.

Vonkajšie prírodné faktory

Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1. je aj **situácia na zimoviskách a migračných zastávkach**. Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach sa môže negatívne odraziť na hniezdnych populáciách u nás a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách zhorší potravná dostupnosť, resp. zvýši priame prenasledovanie. V prípade bučičika močiarného sú zimoviská v tropickej Afrike umiestnené južne od Sahary, zimoviská hrdzavky potápavej sa nachádzajú v oblasti Stredozemného mora, delty Dunaja, Grécka. Španielska a v severnej Afrike a zimoviská kačice chriplavky v západnej Európe, v oblasti Stredozemného mora, v severnej a východnej Afrike. Migračné trasy vedúce Stredomorím sú pritom veľmi rizikové – rozšírené je tu prenasledovanie vtáctva a pytlactvo (BirdLife 2015). V prípade, ak by sa závažnosť tohto faktora zvýšila, došlo by k negatívnemu ovplyvňovaniu populácie kritériových druhov. Na

zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobu slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách, na ktoré máme dosah, bola udržaná efektívna ochrana, a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (Dohovor o mokradiach majúcich význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalšie opatrenia pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky.

Šírenie nepôvodných inváznych živočíchov sa ukazuje v celej Európe ako jedno z najväčších ohrození autochtónnej fauny. Tieto druhy pôsobia na pôvodné druhy priamou predáciou, vytláčaním z ich biotopov alebo prenosom chorôb. Autochtónne druhy nie sú prispôbolené na ich prítomnosť a nevedia sa pred nimi brániť. V prípade CHVÚ Veľkobláhovské rybníky sú potenciálne ohrozené všetky tri kritériové druhy vtáctva. Nepôvodné druhy šeliem (hlavne norok americký, medvedík čistotný a psík medvedíkovitý) sú potravnými generalistami a živia sa všetkou dostupnou potravou na lokalite, obzvlášť však vodnými živočíchmi. V oblasti pobaltských štátov spôsobujú medvedíky čistotné závažné straty na populácie hniezdiacich kačíc a chochlačiek. V súčasnosti výskyt ani jedného z uvedených druhov šeliem CHVÚ zistený nebol a ani v širšom okolí. Rýchlosť šírenia týchto druhov z Českej republiky a južného Slovenska v okolí Dunaja poukazuje na to, že koncom tohto desaťročia už môže byť CHVÚ Veľkobláhovské rybníky priamo ohrozená inváznyimi šelmami. Spomedzi inváznych živočíchov predstavuje hrozbu pre udržanie priaznivého stavu predmetov ochrany výskyt a premnoženie nutrie riečnej (*Myocastor coypus*). Nutria negatívne ovplyvňuje stav litorálnych porastov a predáciou hniezd ohrozuje úspešnosť hniezdenia. Riziko negatívneho vplyvu inváznych druhov môže byť znížené len dôsledným monitoringom a ich efektívnym potlačením v spolupráci ochranárskych organizácií, rybárskych a poľovníckych združení, pričom ani jeden z týchto subjektov samostatne nemá dostatočné kapacity na vykonanie tohto opatrenia.

Okrem inváznych nepôvodných druhov živočíchov možno v súčasnosti za limitujúci vonkajší prírodný faktor považovať aj početný výskyt labute hrbozobej (*Cygnus olor*) na území CHVÚ v odhadovanom počte 150 – 250 ks, ktorá pri uvedenej početnosti výskytu spôsobuje škody na chove rýb (v dôsledku konzumácie kŕmnych zmesí určených prioritne pre ryby). Dôsledkom je vznik konfliktnej situácie, ktorá pri dlhodobom neriešení môže oslabiť pozitívne vnímanie ochrany prírody v území, zhoršiť pozíciu ochrany prírody pri rozhodovaní a ovplyvňovaní krokov na pomoc samotným predmetom ochrany. Preto je nevyhnutné hľadať riešenia uvedeného problému početného výskytu labutí hrbozobých za účelom minimalizovania vznikajúceho konfliktu záujmov ochrany prírody a chovu rýb.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Človekom podmienené vonkajšie faktory sú potenciálne plány na rekreačné využitie hniezdnych a potravných biotopov, ktoré sa ale dajú včasným zachytením odvrátiť už v počiatočnom štádiu.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

Pre dosiahnutie 2 dlhodobých cieľov do roku 2046 bolo navrhnutých 5 operatívnych cieľov:

- 1. Udržať priaznivý stav hrdzavky potápavej (*Netta rufina*), kačice chriplavky (*Anas strepera*) a bučičika močiarneho (*Ixobrychus minutus*) v kategórii A priaznivého stavu**

- 1.1. Zachovať rozlohu litorálnych porastov na rozlohe minimálne 7,5 ha.

1.2. Zabezpečiť v hniezdnom období vhodný vodohospodársky režim pre hniezdenie predmetov ochrany.

2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníckmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality.

2.2. Presadzovať extenzívne využívanie rybníkov prostredníctvom spolupráce s vlastníckmi a užívateľmi územia.

2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky.

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Základné rozhodnutia a ciele hospodárenia sú spracované pre lesné porasty podľa identifikátorov v modeloch hospodárenia. Kompletný výstup platných modelov pre jednotlivé PSL je súčasťou všeobecnej časti PSL pre jednotlivé lesné celky (LC). V nasledujúcej tabuľke sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory porastov v CHVÚ.

Hospodárske spôsoby uvedené v modeloch hospodárenia sú maximálne prípustnou formou obnovy lesa a zmena na jemnejšie formy je v právomoci odborného lesného hospodára. Vzhľadom na drevinovú skladbu porastov je predpoklad ich obnovy v budúcnosti maloplošnou podrastovou formou. Toto je samozrejme splniteľné za predpokladu, že nedôjde k narušeniu stability porastu výrazným zhoršením jeho zdravotného stavu, ako je to v severnej časti porastu 552, alebo iným nežiaducim účinkom. Pri následnej obnove by bolo vhodné vzhľadom na skúsenosti s cennými listnáčmi zvýšiť podiel DL v obnovnom zastúpení.

Tabuľka č. 15. Základné rámce z modelov hospodárenia pre hlavné identifikátory

Lesná oblasť	Podoblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie					
													DR	%	DR	%	DR	%
02	A	H	V			124	76	1	120	30	MP	HP	DB	30-50	JS	20-40	OI	10-30

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Tabuľka č. 16. Navrhované opatrenia

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 1.1. Zachovať rozlohu litorálnych porastov na rozlohe minimálne 7,5 ha			
1.1.1.	Zamedziť likvidovaniu litorálnych porastov, submerznej a natantnej vegetácie, vykonať opatrenia na jej rozšírenie a zabezpečiť, aby odbahňovanie a úpravy rybníkov prebiehali súbežne vždy len na jednom rybníku, so zachovaním litorálnych porastov na ostatných dvoch rybníkoch v plnom rozsahu, k odbahňovaniu ďalšieho rybníka pristúpiť až po vytvorení litorálnych porastov na ploche aspoň 2,5 ha na rybníku, kde odbahňovanie prebiehalo.	CHVÚ	VP
1.1.2.	Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	CHVÚ	VP
1.1.3.	Zabezpečiť každoročný monitoring populácií kritériových druhov	CHVÚ	VP
1.1.4.	Zabezpečiť kontinuálny monitoring inváznych druhov nepôvodných šeliem priamo v CHVÚ a v bezprostrednom okolí	CHVÚ a 5 km okolie	VP
1.1.5.	Znížiť početnosť nutrií a ondatier v území prostredníctvom odstrelu v prípade, že je to opodstatnené kvôli dopadu na pôvodné druhy	CHVÚ	SP
1.1.6.	Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní v prospech dravých rýb a podporiť tieto zmeny	CHVÚ	SP
Operatívny cieľ č. 1.2. Zabezpečiť v hniezdnom období vhodný vodohospodársky režim pre hniezdenie predmetov ochrany			
1.2.1.	Zabezpečiť v hniezdnom období (t.j. od 31. marca do 31. augusta) stabilizovanú výšku hladiny (kolísanie do ± 10 cm)	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality			
2.1.1.	Každoročne organizovať v spolupráci s vlastníkami a užívateľmi exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	CHVÚ	SP
2.1.2.	Pravidelne organizovať v spolupráci s vlastníkami a užívateľmi prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	CHVÚ	NP
2.1.3.	Vydávať letáky o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií	CHVÚ	NP
Operatívny cieľ č. 2.2 Presadzovať extenzívne využívanie rybníkov prostredníctvom spolupráce s vlastníkami a užívateľmi územia			
2.2.1.	V spolupráci s vlastníkami a užívateľmi presadiť zmenu zaužívaných praktík chovu rýb s cieľom väčšieho zohľadnenia požiadaviek predmetu ochrany a podporiť tieto zmeny finančne v rámci existujúcich nástrojov	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky			
2.3.1.	Upraviť vyhlášku MŽP SR č. 187/2010 Z. z. tak, aby obmedzenia na ochranu kritériových druhov pokrývali celé hniezdne obdobie (t.j. do 31.8. kalendárneho roka)	CHVÚ	VP

Realizačné aktivity navrhovaných opatrení

Praktická starostlivosť

Tabuľka č. 17 – Aktivita „Zosúladenie podmienok pre hniezdenie vtáctva s chovom rýb v CHVÚ V. rybníky prostredníctvom optimalizácie druhovej skladby a kvantity rybej osádky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-01 Zosúladenie podmienok pre hniezdenie vtáctva s chovom rýb v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky prostredníctvom optimalizácie druhovej skladby a kvantity rybej osádky
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.6., 2.2.1.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita predpokladá optimalizáciu druhového zloženia rýb za účelom zladenia cieľov ochrany vtáctva, ochrany rýb a rozvoja rybného hospodárstva.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity sa bude preferovať chov dravých druhov rýb. Na realizáciu aktivity je potrebné zabezpečiť zariadenia a materiál potrebné na zarybňovanie a výlov rýb dodané dodávateľsky.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 20 000 €/rok v priebehu prvých desať rokov realizácie programu starostlivosti o CHVÚ.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku.

Tabuľka č. 18 – Aktivita „Eradikácia výskytu invázných živočíchov v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-02 Eradikácia výskytu invázných živočíchov v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.5.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita zabezpečí odchyt tých invázných nepôvodných druhov živočíchov, ktorých výskyt je problematický pre prežívanie predmetov ochrany a ostatných druhov vtáctva (napr. norok americký, nutria a iné).
5. Detailnejší popis aktivít	Na základe výsledkov monitoringu invázných živočíchov, v prípade ich zistenia sa v danom období zrealizuje odchyt resp. eradikácia invázných živočíchov odporúčanými metódami tak, aby sa pred hniezdným obdobím maximálne znížila ich početnosť v CHVÚ a bezprostrednom okolí, a tak sa zvýšila hniezdna

	úspešnosť predmetu ochrany. Podmienkou úspešnej eradikácie je spolupráca na tejto aktivite s miestnymi poľovnými združeniami, ktoré majú väčšiu kapacitu na realizáciu týchto opatrení ako organizácie aktívne v ochrane prírody.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ a bezprostredné okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR)
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 1 000 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku.

Monitoring bioty územia

Tabuľka č. 19 – Aktivita „Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-03 Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.3.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita zabezpečí pravidelný monitoring celej populácie predmetov ochrany v CHVÚ, a to veľkosti populácie, hniezdnej úspešnosti a faktorov vplyvujúcich na zmeny v populáciách.
5. Detailnejší popis aktivít	Realizátor aktivity zabezpečí pravidelný monitoring vtáctva, ktoré je predmetom ochrany v CHVÚ a aj ostatných druhov vtáctva v CHVÚ. Priemerný interval s realizovaným monitoringom by mal dosiahnuť v priebehu roka raz za týždeň. Interval návštev by mal byť zhustený v hniezdnom období, naopak môže byť menej častý v mimohniezdnom období.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR a MPRV SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 1 280 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení hniezdnej sezóny v prípade finančnej podpory aktivity.

Tabuľka č. 20 – Aktivita „Monitoring invázných živočíchov v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-04 Monitoring invázných živočíchov v CHVÚ Veľkoblahovské rybníky
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.4.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita bude monitorovať prítomnosť invázných druhov živočíchov (norka amerického, nutrie), ktoré sú už prítomné na Žitnom ostrove, resp. priamo v CHVÚ, a u ktorých je známy negatívny dopad na hniezdiace vodné vtáctvo. Monitoring invázných druhov živočíchov sa bude realizovať ako podklad na realizáciu eradikácie týchto druhov a zároveň na zhodnotenie jej efektivity.
5. Detailnejší popis aktivít	Na vhodné miesta s lokalitami využívanými alebo potenciálne využívanými nepôvodnými inváznymi živočíchmi sa osadia fotopasce a budú sa tu realizovať aj iné metódy (monitoring pomocou plávajúcich raftov, sledovania stôp, trusu a iných odporúčaných metód) na potvrdenie, resp. vyvrátenie prítomnosti invázných nepôvodných živočíchov. Na zvýšenie efektivity monitoringu je potrebné do neho zapojiť aj miestne poľovné združenia, ktoré majú na jeho realizáciu v území dlhodobu najvyššiu kapacitu. Spoluprácou poľovníckych a ochranných organizácií, prípadne ďalších subjektov sa zvýši šanca aj na zachytenie metodicky náročnejších druhov.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR a MPRV SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 700 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení hniezdnej sezóny v prípade finančnej podpory aktivity.

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

Tabuľka č. 21 – Aktivita „Zabezpečenie kontroly CHVÚ Veľkoblahovské rybníky profesionálnou strážou prírody“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-05 Zabezpečenie kontroly CHVÚ Veľkoblahovské rybníky profesionálnou strážou prírody
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.2.

4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita zabezpečí kontrolu dodržiavania predpisov ochrany prírody platných v území.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity sa bude realizovať pravidelná kontrola územia a okolia s cieľom eliminovania aktivít realizovaných v rozpore s legislatívou zabezpečujúcou ochranu prírody. Za týmto účelom sa posilnia kapacity ŠOP SR – Správy Chránenej krajinej oblasti Dunajské luhy, resp. dobrovoľnej stráže ochrany prírody.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 800 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení kalendárneho roku.

Tabuľka č. 22 – Aktivita „Zvýšenie povedomia o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na regionálnej a lokálnej úrovni“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-06 Zvýšenie povedomia o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na regionálnej a lokálnej úrovni
2. Príslušný operatívny cieľ	2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	2.1.1., 2.1.2.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita bude zameraná na šírenie informácií o význame územia pre ochranu vtáctva a jeho ďalších hodnotách s cieľom celkového zvýšenia akceptácie jeho ochrany vo verejnosti na regionálnej a lokálnej úrovni prostredníctvom priameho kontaktu s miestnym obyvateľstvom.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity sa budú realizovať prednášky, exkurzie a súvisiace aktivity na zvýšenie povedomia o lokalite na miestnej a regionálnej úrovni.
6. Priorita	Nízka až stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 560 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení kalendárneho roku.

Tabuľka č. 23 – Aktivita „Zlepšenie dostupnosti informácií o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-07 Zlepšenie dostupnosti informácií o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky
2. Príslušný operatívny cieľ	2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	2.1.1., 2.1.2., 2.1.3.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita bude zameraná na zvýšenie dostupnosti informácií o území vo vhodných typoch publikácií využiteľných pre verejnosť, pre úrady a ďalšie inštitúcie, ktorých sa ochrana CHVÚ Veľkobláhovské rybníky týka.
5. Detailnejší popis aktivít	Aktivita prispeje k vydaniu publikácií o území, ako sú napríklad letáky, brožúry, publikácia o lokalite, ale aj prostredníctvom prípravy správ a aktualít z územia do regionálnych periodík a vedeckých prác.
6. Priorita	Nízka až stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 600 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy, štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa.

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

Tabuľka č. 24 – Aktivita „Zabezpečenie vhodnej štruktúry hniezdných biotopov vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-08 Zabezpečenie vhodnej štruktúry hniezdných biotopov vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.1., 1.2.1.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Aktivita zahŕňa sledovanie zámerov, ktoré by mohli mať negatívne alebo pozitívne dopady na vhodnú štruktúru biotopov, ich pripomienkovanie a ovplyvňovanie s cieľom dosiahnutia pozitívneho stavu.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity bude organizácia ochrany prírody pripomienkovať zábery (rôzne investičné projekty v okolí CHVÚ alebo prípadne priamo v ňom a podobné zábery), činnosti (týkajúce sa aj priamo hospodárenia na rybníkoch) a aktivity s dopadom na územie, ako aj iniciatívne predstavovať návrhy na zlepšenie stavu

	(prostredníctvom projektov na manažment územia v spolupráci s vlastníkmi a užívateľmi CHVÚ).
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 600 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa.

Tabuľka č. 25 – Aktivita „Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky v rámci vyhlášky MŽP SR č. 187/2010 Z. z.“

1. Názov a kód aktivity v CHVÚ	SKCHVU034-09 Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky v rámci vyhlášky MŽP SR č. 187/2010 Z. z.
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	2.3.1.
4. Stručný popis aktivity v CHVÚ	Zhodnotenie aktuálneho právneho stavu upravujúceho ochranu prírody a predmetov ochrany v CHVÚ a toho, či je súčasný právny rámec dostatočný na dosiahnutie cieľov ochrany.
5. Detailnejší popis aktivít	V rámci aktivity sa po zhodnotení aktuálneho stavu a faktorov ovplyvňujúcich negatívne alebo pozitívne predmety ochrany (zhodnotenie bude formou štúdie) v prípade potreby navrhne úprava právneho predpisu na vyhlásenie CHVÚ Veľkobláhovské rybníky.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2021
9. Zodpovednosť	MŽP SR
10. Odhadované výdavky/ rok	Priemerne 1 250 €/rok v období realizácie aktivity
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Štúdia zhodnocujúca aktuálny stav resp. návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ak sa preukáže jeho potreba

Program starostlivosti CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na roky 2017 – 2046

Tabuľka č. 26. Prehľad realizačných aktivít a predpokladaných výdavkov programu starostlivosti (roky 2017 – 2032)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok realizácie programu starostlivosti (suma v €)															
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
SKCHVU034-01	Zosúladenie podmienok pre hniezdenie vtáctva s chovom rýb v CHVÚ V. rybníky prostredníctvom optimalizácie druhej skladby a kvantít rybej osádky	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU034-02	Eradikácia výskytu inváznych živočíchov v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	700	700	700	700	700	700	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU034-03	Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU034-04	Monitoring inváznych živočíchov v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	700	700	700	700	700	700	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU034-05	Zabezpečenie kontroly CHVÚ Veľkobláhovské rybníky profesionálnou strážou prírody	800	800	800	800	800	800	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU034-06	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na regionálnej a lokálnej úrovni	340	340	340	340	340	340										
SKCHVU034-07	Zlepšenie dostupnosti informácií o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	600	600	600	600	600	600	200	200	300	300	300	300	300	300	300	300
SKCHVU034-08	Zabezpečenie vhodnej štruktúry hniezdných biotopov vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
SKCHVU034-09	Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky v rámci vyhlášky č. 187/2010 Z. z.	0	0	0	0	0	0	100	100	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800

Program starostlivosti CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na roky 2017 – 2046

Tabuľka č. 27. Prehľad realizačných aktivít a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2033 – 2046)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok realizácie programu starostlivosti (suma v €)														Spolu (€)
		2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2017- 2046
SKCHVU034-01	Zosúladenie podmienok pre hniezdenie vtáctva s chovom rýb v CHVÚ V. rybníky prostredníctvom optimalizácie druhovej skladby a kvantity rybej osádky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120 000
SKCHVU034-02	Eradikácia výskytu inváznych živočíchov v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	6 600
SKCHVU034-03	Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	8 400
SKCHVU034-04	Monitoring inváznych živočíchov v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	6 600
SKCHVU034-05	Zabezpečenie kontroly CHVÚ Veľkobláhovské rybníky profesionálnou strážou prírody	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	7 200
SKCHVU034-06	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na regionálnej a lokálnej úrovni															2 040
SKCHVU034-07	Zlepšenie dostupnosti informácií o CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	10 600
SKCHVU034-08	Zabezpečenie vhodnej štruktúry hniezdných biotopov vodného vtáctva v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	3 000
SKCHVU034-09	Prehodnotenie zákazov a celkového legislatívneho rámca v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky v rámci vyhlášky č. 187/2010 Z. z.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200
	Spolu	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	164 640

Program starostlivosti CHVÚ Veľkobláhovské rybníky na roky 2017 – 2046

Tabuľka č. 28. Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2017 – 2032)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €															
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
ŠOP SR Vlastné zdroje							160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
ŠOP SR Rozpočet							640	640	640	640	640	640	640	640	640	640
Eurofondy ³	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240										
Iné zdroje ⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240	24 240	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800

Tabuľka č. 29. Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2033 – 2046)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €														
	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2017-2046
ŠOP SR Vlastné zdroje	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	3 840
ŠOP SR Rozpočet	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640	640	15 360
Eurofondy ³															145 440
Iné zdroje ⁴	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	800	164 640

³ Európske štrukturálne a investičné fondy vrátane spolufinancovania

⁴ Napríklad finančný nástroj LIFE, súkromné zdroje

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Tabuľka č. 30. Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Udržať priaznivý stav hrdzavky potápavej (<i>Netta rufina</i>), kačice chriplavky (<i>Anas strepera</i>) a bučiacika močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>) v kategórii A priaznivého stavu	Kategória priaznivého stavu	Pravidelná správa hodnotenia biotopov a druhov v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch, resp. mimoriadna správa za účelom vykazovania výsledkového ukazovateľa	Plní sa / neplní sa (k 31. decembru 2018, k 31. decembru 2020 a k 31. decembru 2023)
2. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníckmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Zachovať rozlohu litorálnych porastov na rozlohe minimálne 7,5 ha	Rozloha litorálnych porastov a vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne z dostupných leteckých snímok	Plní sa / neplní sa
1.2. Zabezpečiť v hniezdom období vhodný vodohospodársky režim pre hniezdenie predmetov ochrany	Výška vodnej hladiny	Ročné zhodnotenie po skončení hniezdného roku	Plní sa / neplní sa
2.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
2.2. Presadzovať extenzívne využívanie rybníkov prostredníctvom spolupráce s vlastníckmi a užívateľmi územia	Počet rybníkov s optimalizovaným hospodárením	Ročné zhodnotenie	Plní sa / Plní sa čiastočne / Neplní sa
2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Veľkobláhovské rybníky	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa
Opatrenia			
1.1.1. Zamedziť likvidovaniu litorálnych porastov, submerznej a natantnej vegetácie, vykonať opatrenia na jej rozšírenie a zabezpečiť, aby odbahňovanie a úpravy rybníkov prebiehali súbežne vždy len na jednom rybníku, so zachovaním litorálnych porastov na ostatných dvoch rybníkoch v plnom rozsahu, k odbahňovaniu ďalšieho rybníka pristúpiť až po vytvorení litorálnych porastov na ploche aspoň 2,5 ha na rybníku, kde odbahňovanie prebiehalo.	Rozloha litorálnych porastov a vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne z dostupných leteckých snímok	Plní sa / neplní sa
1.1.2. Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / neplní sa
1.1.3. Zabezpečiť každoročný monitoring populácií kritériových druhov	Počet párov	Ročné zhodnotenie	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.4. Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem priamo v CHVÚ a v bezprostrednom okolí	Počet záznamov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)

Program starostlivosti CHVÚ Veľkoblahovské rybníky na roky 2017 – 2046

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
1.1.5. Znížiť početnosť nutrií a ondatier v území prostredníctvom odstrelu v prípade, že je to opodstatnené kvôli dopadu na pôvodné druhy	Počet nutrií a ondatier prežívajúcich na lokalite	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.6. Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní v prospech dravých rýb a podporiť tieto zmeny	Počet rybníkov s optimalizovaným hospodárením	Ročné zhodnotenie	Plní sa / Plní sa čiastočne / Neplní sa
1.2.1. Zabezpečiť v hniezdnom období (t.j. od 31.3. do 31.8.) stabilizovanú výšku hladiny (kolísanie do ± 10 cm)	Výška vodnej hladiny	Ročné zhodnotenie po skončení hniezdného roku	Plní sa / neplní sa
2.1.1. Každoročne organizovať v spolupráci s vlastníkami a užívateľmi exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	Počet exkurzií a prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
2.1.2. Pravidelne organizovať v spolupráci s vlastníkami a užívateľmi prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	Počet prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
2.1.3. Vydávať letáky o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií	Počet titulov publikácií a článkov	Výtlačky publikácií, článkov a vydanie filmu	Plní sa / neplní sa
2.2.1. V spolupráci s vlastníkami a užívateľmi presadiť zmenu zaužívaných praktík chovu rýb s cieľom väčšieho zohľadnenia požiadaviek predmetu ochrany a podporiť tieto zmeny finančne v rámci existujúcich nástrojov	Počet rybníkov s optimalizovaným hospodárením	Ročné zhodnotenie	Plní sa / Plní sa čiastočne / Neplní sa
2.3.1. Upraviť vyhlášku MŽP SR č. 187/2010 Z. z. tak, aby obmedzenia na ochranu kritériových druhov pokrývali celé hniezdné obdobie (t.j. do 31.8. kalendárneho roka)	Schválené nariadenie vlády Slovenskej republiky v prípade potreby	Zmeny zákazov (v nariadení vlády Slovenskej republiky) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

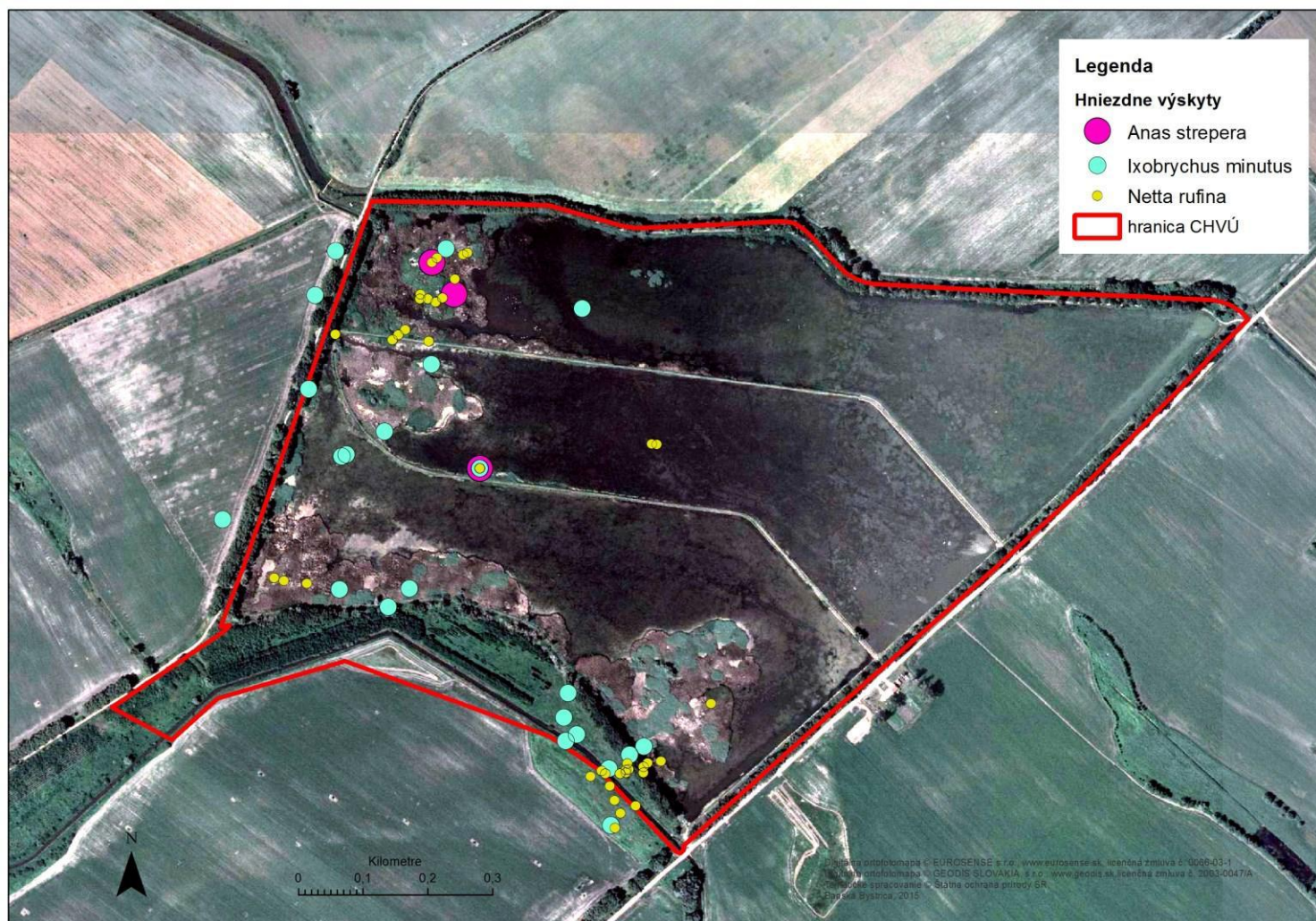
Použité zdroje:

- Angelici, C., Marini, F., Battisti, C., Bertolino, S., Capizzi, D., Monaco, A. (2012). Cumulative impact of rats and Coypu on nesting waterbirds: First evidences from small Mediterranean wetland (Central Italy). – *Vie et Milleu – Life and Environment* 62 (3): 137-141.
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- BirdLife (2015). The Killing. – BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- Carboneras, C. & Kirwan, G.M. (2014). Red-crested Pochard (*Netta rufina*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52899> on 17 September 2015).
- Carboneras, C., Kirwan, G.M. & Motis, A. (2015). Gadwall (*Mareca strepera*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52866> on 17 September 2015).
- Danko, Š. a Balla, M. 2002. Bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Darolová, A., Danko, Š. (2002). Kačica chriplavka (*Anas strepera*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.

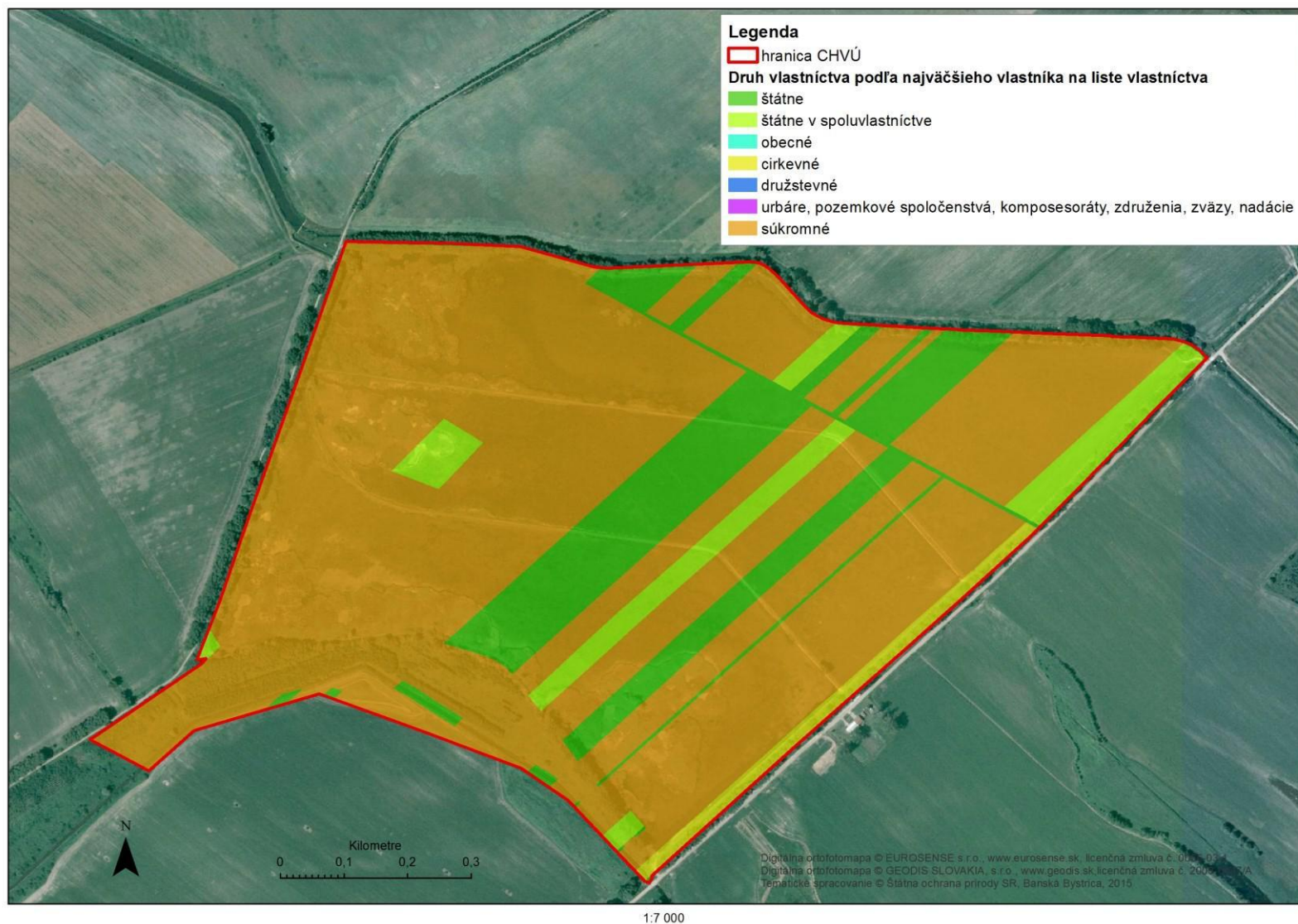
- Darolová, A., Jureček, R. (2002). Hrdzavka potápavá (*Netta rufina*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrtv/>
- Ferienc, O. (1977). Vtáky Slovenska 1. Veda, Bratislava.
- Gúgh, J., Trnka, A., Karaska, D., Ridzoň, J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 332 str.
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy
- Hrdina, V., 2012. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Hudec (ed.) (1994). *Anas strepera* – Čírka modrá. In: Ptáci 1 – Aves. Fauna ČR a SR, Díl, Academia, Praha.
- Chudík, M., 2014. Územný plán veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Kaňuščák, P., Kočí, J. (2002). Správa o zahniezdení hrdzavky potápavej (*Netta rufina*) širšom okolí Piešťan (Slovensko). Tichodroma 15: 92-94.
- Karaska, D., Trnka, A., Krištín, A., Ridzoň, J., 2015: Chránene vtáčie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 380 s.
- Kočí, J. (2005). Ďalšie hniezdenie hrdzavky potápavej (*Netta rufina*) v širšom okolí Piešťan (Z Slovensko). Tichodroma 17: 68 p.
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Martínez-Vilalta, A., Motis, A. & Kirwan, G.M. (2014). Common Little Bittern (*Ixobrychus minutus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52722> on 15 September 2015).
- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR v znení zmien a doplnkov č. 2, Ministerstvo životného prostredia SR, 2008
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Ridzoň, J., Karaska, D., Topercer, J. (eds), 2015: Aktuálny stav výberových druhov vtákov v chránených vtáčích územiach na Slovensku.
- SOS/BirdLife Slovensko 2013: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v CHVÚ. ŠOP SR, Banská Bystrica.
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
- Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 187/2010 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Veľkoblahovské rybníky
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

6. PRÍLOHY

6.1. Mapa predmetov ochrany

6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

6.3. Mapa využitia územia

6.4. Iná dokumentácia (porastová mapa)

